

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Jiřího Zemánka a soudců Ludvíka Davida (soudce zpravodaj) a Vojtěcha Šimíčka ve věci ústavní stížnosti stěžovatele **H. E.**, státní příslušnost Turecká republika, t. č. ve vazební věznici, právně zastoupeného Mgr. Markem Sedlákem, advokátem AK se sídlem Příkop 834/8, 602 00 Brno, proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 29. 3. 2017 č. j. 4 To 25/2017-789 a usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 28. 2. 2017 č. j. 1 Nt 202/2014-726, za účasti Vrchního soudu v Olomouci a Krajského soudu v Brně jako účastníků řízení a Vrchního státního zastupitelství v Olomouci jako vedlejšího účastníka řízení, **takto:**

- I. Usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 29. 3. 2017 č. j. 4 To 25/2017-789 a usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 28. 2. 2017 č. j. 1 Nt 202/2014-726 bylo porušeno právo stěžovatele na spravedlivý proces, zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a právo na osobní svobodu zaručené čl. 8 odst. 1, 2 a 5 Listiny základních práv a svobod.**
- II. Obě rozhodnutí se proto ruší.**

Odůvodnění:

I. Rekapitulace průběhu předchozího řízení a obsahu ústavní stížnosti

1. Ústavní stížností, která byla Ústavnímu soudu doručena dne 28. 4. 2017, se stěžovatel podle ustanovení § 72 odst. 1 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), domáhal zrušení shora uvedených usnesení Vrchního soudu v Olomouci (dále jen „vrchní soud“) a Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), a to pro porušení základního práva zaručeného čl. 8 a čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“).

2. Z odůvodnění ústavní stížnosti, z obsahu rozhodnutí napadených ústavní stížností a vyžádaného trestního spisu zjistil Ústavní soud následující skutečnosti.

3. Ve věci stěžovatele je vedeno extradiční řízení, ve kterém již bylo dvakrát rozhodnuto o tom, že podle § 95 odst. 1 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZMJS“) je přípustné jeho vydání do Turecké republiky na základě zatýkacího rozkazu Státního zastupitelství v Sanliurfa, Turecká republika, sp. zn. 2006/512 Karar ze dne 15. 11. 2012, pro odsouzení za trestný čin krádeže věcí, jejich uzamčení a schování podle § 142/1.b.1, 37/1.58/1 a 53/1-a-b-c-d-e Tureckého trestního zákoníku 5237 k trestu odnětí svobody v trvání šesti roků, konkrétně pro výkon zbývajícího trestu odnětí svobody v trvání čtyř roků, sedmi měsíců a šesti dnů. Poprvé se tak stalo usnesením Krajského

soudu v Brně ze dne 9. 10. 2014 č. j. 1 Nt 202/2014-265, které však bylo zrušeno usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 17. 12. 2014 č. j. 2 To 118/2014-306. Podruhé rozhodl o přípustnosti vydání stěžovatele Krajský soud v Brně usnesením ze dne 5. 6. 2015 č. j. 1 Nt 202/2014-435 ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 29. 7. 2015 sp. zn. 2 To 62/2015. Následně usnesením Nejvyššího soudu ze dne 6. 4. 2016 č. j. 11 Tcu 1/2016-22 byla obě rozhodnutí na návrh ministra spravedlnosti podaného podle § 95 odst. 5 ZMJS zrušena a Krajskému soudu v Brně bylo příkázáno, aby věc znovu projednal a rozhodl.

4. Z obsahu spisu vyplývá, že stěžovatel byl zadržen policejním orgánem dne 14. 5. 2014 v 09.35 hodin po vysledování jeho pohybu v Jihlavě na Křížové ulici a dne 16. 5. 2014 byl soudem vzat do předběžné vazby. O jeho žádosti o propuštění z předběžné vazby naposledy rozhodoval krajský soud ústavní stížností napadeným usnesením, kterým jeho žádost zamítl. Podle odůvodnění napadeného usnesení je stěžovatel občanem Turecké republiky, který se zdržuje nelegálně na území České republiky jako členského státu Evropské unie, a to bez udělení víza a povolení k pobytu cizince, přičemž mu nebyla udělena žádná z forem mezinárodní ochrany na území České republiky dle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, což je zřejmé ze zprávy Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra ČR ze dne 28. 7. 2014 č. j. MV-102681-2/OAM-2014 (č. 1. 235 spisu), dle které řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo ukončeno pravomocně dne 25. 4. 2012 rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové č. j. 28Az 20/2011-101. Jednání, pro které byl stěžovatel odsouzen v Turecké republice, odpovídá podle právního řádu České republiky s ohledem na výši způsobené škody - nejméně 89 420 Kč (bez hodnoty 28 zlatých mincí) - právní kvalifikaci trestného činu krádeže podle § 205 odst. 1 písm. b), odst. 3, 4 písm. a) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákoník“), s trestní sazbou 2 až 8 let odnětí svobody, resp. trestnému činu krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b), odst. 2, 3 písm. a) trestního zákona účinného do 31. 12. 2009 s trestní sazbou 2 až 8 let odnětí svobody, na které se podle čl. 2 Evropské úmluvy o vydávání ze dne 13. 12. 1957 (publikované pod číslem 549/1992 Sb.) a § 90 odst. 1 ZMJS vztahuje vydávání.

5. Stěžovatel spáchání trestného jednání ve svém domovském státě popírá, přičemž sám uvedl, že z věznice v Turecku, kde vykonával trest odnětí svobody, uprchl. Do České republiky se podle svého vyjádření dostal ilegálně, nemá zde žádné pevnější vazby. V současnosti žije se svou přítelkyní, se kterou chce i nadále žít ve společné domácnosti. Tuto skutečnost - dle názoru krajského soudu - nelze považovat za tak závažnou, aby bylo možné dospět k závěru o stabilní fixaci jmenovaného k určitému místu na území České republiky. Stěžovatel popřel, že je proti němu na území České republiky vedeno trestní stíhání, přičemž bylo zjištěno, že na něj byla podána obžaloba pro zločin vydírání podle § 175 odst. 1, 2 písm. c) trestního zákoníku, o které doposud nebylo soudem rozhodnuto. Stěžovatel se pohybuje v České republice na více místech, ke kterým nemá natolik silné vazby, aby došlo k eliminování obavy, že se z těchto míst vzdálí a nebude spolupracovat s orgány činnými v trestním řízení. Stěžovatel nedisponuje žádným platným dokladem totožnosti, popírá islámské vyznání s tím, že je křesťanského vyznání, a to přesto, že nedokáže odpovědět na základní otázky týkající se vědomostí náležejících ke křesťanské víře. Pro posouzení otázky, zda jsou dány zákonné podmínky pro propuštění jmenovaného z předběžné vazby na svobodu, je stěžejním rozhodnutím, zda zjištěné skutečnosti odůvodňují obavu z útěku osoby, o jejíž vydání jde (§ 94 odst. 1 ZMJS). Stěžovatel uprchl z výkonu trestu odnětí svobody, který

vykonával v Turecké republice, přičemž se na území České republiky skrýval dlouhodobě právě proto, aby nemusel tento uložený trest vykonat. Za této situace je zcela objektivně dána obava z toho, že v případě propuštění z předběžné vazby na svobodu by mohl být nedosažitelný pro orgány činné v trestním řízení v této extradiční věci, čímž je dán důvod útěkové vazby dle ustanovení § 94 odst. 1 ZMJS. Pro tento závěr svědčí i skutečnost, že je stíhán pro zločin vydírání podle § 175 odst. 1, odst. 2 písm. c) trestního zákoníku, v důsledku čehož je ohrožen uložením trestu odnětí svobody v rámci trestní sazby od 2 let do 8 let, tedy je ohrožen uložením citelného trestu odnětí svobody.

6. Z těchto důvodů krajský soud dospěl k závěru, že žádosti stěžovatele o propuštění z předběžné vazby nelze vyhovět, a proto byla jeho žádost o propuštění z předběžné vazby na svobodu zamítnuta dle ustanovení § 71a zákona č. 41/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s ustanovením § 94 odst. 2 ZMJS. K námitce stěžovatele spočívající v tom, že jeho předběžná vazba již trvá dlouhodobě, že délka trvání předběžné vazby ve vydávacím řízení nemůže být neomezená a že on sám nijak nezavinil délku vydávacího řízení, krajský soud uvedl, že věci stěžovatele je věnována maximální pozornost, přičemž všechny úkony v této věci jsou činěny s maximálním urychlením a bez průtahů. Dle názoru krajského soudu samotná doba trvání předběžné vazby není nepřiměřená, a to i v návaznosti na dosavadní výsledky extradičního řízení, kdy stěžovateli zcela reálně hrozí vydání k výkonu dlouhodobého trestu odnětí svobody, čemuž se bránil v podobě uprchnutí z domovského státu do České republiky. Ve vycestování stěžovateli nebrání také možnost volného pohybu minimálně na území Schengenského prostoru, stejně jako absence výraznějších vazeb rodinného, pracovního či obdobného charakteru v České republice. Po zrušení rozhodnutí krajského a vrchního soudu v této trestní věci Nejvyšším soudem byly Krajským soudem v Brně ihned vyžádány důkazy dle jeho pokynů, ve věci bylo krajským soudem konáno veřejné zasedání dne 9. 2. 2017, které bylo odročeno na neurčito za účelem opatření dalších důkazů. Jak připouští krajský soud, zajištění důkazů pro rozhodnutí v této extradiční věci je zdlouhavé, což je dáno tím, že příslušné orgány Turecké republiky jednají liknavě.

7. Vrchní soud v napadeném usnesení, jímž zamítl stížnost stěžovatele proti usnesení krajského soudu, přisvědčil správnosti závěru soudu prvního stupně, že u stěžovatele i ve stávajícím stadiu vydávacího řízení existují konkrétní skutečnosti, které odůvodňují obavu z jeho útěku. Doplnil, že v dané fázi řízení soud prvního stupně vyžaduje extradiční materiály a zprávy dle rozhodnutí Nejvyššího soudu, aby byl zajištěn dostatečný podklad pro objektivní rozhodnutí o přípustnosti vydání stěžovatele do jeho domovského státu. Ověřuje se mimo jiné to, zda bylo stěžovateli zaručeno právo na spravedlivý proces, resp. právo na obhajobu, zda mu vzhledem ke konkrétním okolnostem skutečně hrozí reálné nebezpečí dostatečně intenzivního porušení absolutních práv zaručených mezinárodními smlouvami o lidských právech a základních svobodách a zda existuje reálné nebezpečí jeho pronásledování v případě jeho vydání do Turecké republiky, respektive reálné nebezpečí zhoršení jeho postavení.

8. Stěžovatel v ústavní stížnosti namítá, že ve vazbě je v souvislosti s extradičním řízením již tři roky, aniž by průtahy jakkoli zapříčinil. Dvakrát již bylo rozhodnuto o jeho vydání, což však bylo na základě opravných prostředků zrušeno. Naposledy bylo dne 9. 2. 2017 jednání o vydání stěžovatele odročeno na neurčito z důvodu vyžádání aktuálních dokladů o situaci v Turecké republice a k ověření překladu rozsudku

Nejvyššího soudu Turecké republiky, ze kterého vyplývá, že odsouzení stěžovatele mělo být zrušeno. Stěžovatel uvedl, že se v České republice nezdržoval nelegálně, ale byl zde před svým vzetím do vazby legálně v souladu s § 87 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, s vědomím Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra a cizinecké policie. Těmto orgánům bylo známo i místo jeho pobytu, neboť je řádně nahlásil. Byl zaměstnán a žil ve společné domácnosti s družkou. Soudy při svém rozhodování činí nesprávné skutkové závěry, které nemají oporu v důkazech založených ve spisech. Je pravdou, že v současnosti vzhledem ke třem rokům pobytu ve vazbě ztratil zaměstnání, jeho vztah s družkou skončil a musel by si najít nové bydliště. Tato současná situace nemění nic na tom, že před vzetím do vazby v České republice nežil skrytě, ale jeho přítomnost a pobyt byly příslušným orgánům známy.

9. Stěžovatel má za to, že obě napadená usnesení porušují čl. 8 a čl. 38 odst. 2 Listiny. Každý má právo, aby jeho věc byla projednána bez zbytečných průtahů, a to obzvláště v situaci, kdy na rychlosti projednání věci je závislé omezení osobní svobody, jako je tomu v případě stěžovatele. Soudy obou stupňů další trvání vazby stěžovatele spojují s trváním vydávacího řízení. Pokud tedy vydávací řízení provázají zbytečné průtahy, má to za následek zbytečnost omezení svobody stěžovatele ve vazbě a tím i protiústavnost vazby. Stěžovatel zdůrazňuje, že extradiční řízení a jeho vazba trvají tři roky, přičemž bylo dvakrát rozhodnuto o jeho vydání, rozhodnutí bylo dvakrát zrušeno a nyní po třech letech se znovu čeká na další materiály z Turecka s tím, že samy české soudy konstatují liknavost jednání příslušných orgánů Turecké republiky.

10. Vazba ve vydávacím řízení není omezena zákonnou lhůtou, což však neznamená, že může být nekonečná. I vazba v souvislosti s vydávacím řízením by měla trvat jen dobu nezbytnou. Podle stěžovatele je jeho situace obdobná jako situace jiného cizince, o jehož vazbě rozhodoval Ústavní soud v nálezu sp. zn. I. ÚS 1801/14 ze dne 18. 12. 2014, na který proto stěžovatel odkazuje.

II. Vyjádření účastníků řízení

11. K obsahu ústavní stížnosti si Ústavní soud vyžádal vyjádření účastníků řízení. Krajský soud uvedl, že podle jeho názoru nedošlo k porušení práv stěžovatele. Dodal, že očekává zaslání listinných důkazů vyžadovaných dle pokynů Nejvyššího soudu cestou mezinárodní právní pomoci v dohledné době (viz úřední záznam předsedy senátu ze dne 19. 5. 2017). Vrchní soud se k věci nevyjádřil, stejně jako Vrchní státní zastupitelství v Olomouci. Krajské státní zastupitelství v Brně se vzdalo postavení vedlejšího účastníka.

III. Procesní podmínky řízení

12. Ústavní stížnost splňuje všechny požadované náležitosti a podmínky pro její projednání, které stanoví zákon o Ústavním soudu. S ohledem na obsah ústavní stížnosti dospěl Ústavní soud k závěru, že není nutné nařizovat ústní jednání, neboť od něho nelze očekávat další objasnění věci (§ 44 zákona o Ústavním soudu).

IV. Právní posouzení

13. Po zvážení argumentace obsažené v ústavní stížnosti a vyjádření účastníků řízení, jakož i obsahu napadených rozhodnutí a vyžádaného soudního spisu, dospěl Ústavní soud k závěru, že ústavní stížnost je důvodná.

14. Ústavní soud je podle čl. 83 Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“) soudním orgánem ochrany ústavnosti a tuto svoji pravomoc vykonává mimo jiné tím, že ve smyslu čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy rozhoduje o ústavní stížnosti proti pravomocnému rozhodnutí a jinému zásahu orgánů veřejné moci do ústavně zaručených základních práv a svobod [srov. též ustanovení § 72 odst. 1 písm. a) zákona o Ústavním soudu]. Ústavní soud není součástí soustavy obecných soudů a není ani povolán k instančnímu přezkumu jejich rozhodnutí; směřuje-li ústavní stížnost proti rozhodnutí vydanému v trestním řízení, není proto samo o sobě významné, je-li namítána jeho věcná nesprávnost. Jeho pravomoc je založena výlučně k přezkumu rozhodnutí z hlediska dodržení ústavněprávních principů, tj. zda v řízení (rozhodnutím v něm vydaným) nebyly dotčeny ústavně zaručené práva nebo svobody jeho účastníka, zda řízení bylo vedeno v souladu s těmito principy, a zda lze řízení jako celek pokládat za spravedlivé.

15. V dané věci jde především o to, zda podaný výklad a aplikace trestněprávních ustanovení, upravujících rozhodování o omezení stěžovatelovy svobody předběžnou vazbou, nezakládá nepřijatelné ústavněprávní konsekvence, tj. zda nepředstavuje nepřípustný zásah do právního postavení stěžovatele v té rovině, jíž je poskytována ochrana ústavněprávními předpisy, zejména Listinou, včetně práva na soudní ochranu (spravedlivý proces) ve smyslu její hlavy páté.

16. Obecně platí, že posoudit konkrétní okolnosti každého jednotlivého případu se zřetelem na učiněná skutková zjištění náleží obecným soudům, což je výrazem jejich nezávislého soudního rozhodování (čl. 82 Ústavy); totéž platí ohledně hodnocení těchto zjištění pro potřeby jejich podřazení pod příslušná ustanovení zákona o mezinárodní justiční spolupráci. Naopak, jak bylo výše naznačeno, Ústavnímu soudu do této působnosti obecných soudů zasahovat zásadně nepřislouší, stejně jako mu zásadně nepřislouší podávat výklad podústavního práva. Jeho možnosti jsou pak specificky zúženy v režimu tzv. uvážení (diskrece), jenž se právě v dané věci prosazuje; důvodem k zásahu Ústavního soudu je tu až stav, kdy příslušnými orgány přijaté právní závěry jsou výrazem zjevného omylu či logického excesu (vnitřního rozporu), a tím vybočují ze zásad spravedlivého procesu; teprve tehdy lze mít za to, že bylo dosaženo ústavněprávní roviny problému, neboť takové závěry ignorují předvídatelné judikatorní standardy a zakládají stav nepřípustné svévole, resp. libovůle.

17. Předběžná vazba (§ 94 ZMSJ) je zvláštním druhem vazby, a přímo se proto neuplatní žádný z vazebních důvodů a podmínek stanovených trestním řádem pro běžnou vazbu ve vnitrostátním trestním řízení (§ 67 a 68 trestního řádu). Jejím účelem je zajistit dosažitelnost osoby, o jejíž vydání jde, v průběhu extradičního řízení, neboť se typicky jedná o cizince bez vztahu k České republice, a v případě jejího opuštění území by nebylo možné extradiční řízení vůbec vést. Nad rámec požadavků vyplývajících z mezinárodních smluv, včetně mezinárodních smluv o lidských právech a základních svobodách [zejména čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“)] česká vnitrostátní úprava stanoví i pro předběžnou vazbu

důvod útekový. Obava z útěku osoby, o jejíž vydání jde, musí být doložena konkrétními zjištěnými skutečnostmi; sama skutečnost, že se jedná o cizince bez dlouhodobého pobytu v České republice, by takovým důvodem neměla být. Na další postup ohledně předběžné vazby se neužijí ustanovení § 71 odst. 1 věty třetí, odst. 2 písm. b), § 72 až 72b, § 73b odst. 1, odst. 3 až 5, odst. 6 věty druhé, § 73c písm. a) a § 74a trestního řádu. Jiná ustanovení hlavy čtvrté oddílu prvního trestního řádu se užijí přiměřeně s tím, že kde tato ustanovení hovoří o přípravném řízení, rozumí se tím předběžné šetření.

18. Délka předběžné vazby po doručení extradiční žádosti nebo vyslovení přípustnosti vydání není výslovně časově omezena. I předběžná vazba však musí být svou délkou přiměřená. Vždy je třeba vzít v úvahu mj. osobní situaci osoby, o jejíž vydání jde, např. její vazby v České republice, závažnost činu, pro který je o vydání žádáno, dosavadní průběh a případné průtahy v extradičním řízení [podle čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy je pro zákonnost vazby v extradičním řízení podstatné, aby extradiční řízení skutečně probíhalo a nebylo fakticky suspendováno např. vyčkáváním na výsledek jiného řízení apod.].

19. Co se týče důvodů předběžné vazby, Ústavní soud ve své judikatuře ve věcech vazebních dovodil, že aby byl zajištěn respekt a ochrana základního práva na osobní svobodu, musí být brán zřetel na tzv. doktrínu zesílených důvodů. Obecné soudy jsou povinny respektovat požadavek nezbytnosti existence zesílených důvodů pro trvání vazby, jinak nelze pokračující omezení osobní svobody, byť k uvalení vazby mohlo dojít na základě důvodného podezření, aprobovat. Konkrétně vzato: trvání podezření je podmínkou sine qua non pro zákonnost pokračování vazby, ale po určité době samo o sobě nepostačuje. V takových případech musí soud zjistit, zda existují jiné relevantní a dostačující důvody předložené orgány činnými v trestním řízení, které by ospravedlnily toto pokračující odnětí svobody [viz rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) ze dne 7. 4. 2005 ve věci *Rokhlina proti Rusku*, stížnost č. 54071/00 a nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2208/13 (N 215/71 SbNU 517), I. ÚS 2665/13 (N 217/71 SbNU 545) a I. ÚS 1801/14 (N 222/75 SbNU 499)]. Uvedený požadavek, jakož i další závěry níže uvedené, lze analogicky vztáhnout i na předběžnou vazbu.

20. Opakované používání stereotypních formulací v rozhodnutích soudů o prodloužení vazby vzbuzuje podezření, že se rozhodující orgány dostatečně nezabývaly konkrétními okolnostmi a nereagovaly na argumenty obviněného (rozsudek ESLP ze dne 9. 4. 2009 ve věci *Kondratyev proti Rusku*, stížnost č. 2450/04; rozsudek ESLP ze dne 6. 12. 2007 ve věci *Lind proti Rusku*, stížnost č. 25664/05). Soudy rozhodující o vazbě sice nejsou povinny se ve svých rozhodnutích vypořádat jednotlivě s každým argumentem uplatněným obviněným nebo jeho obhájcem, měly by však reagovat adekvátním způsobem na všechna tvrzení, která jsou způsobilá zpochybnit oprávněnost dalšího trvání vazby (rozsudek ESLP ze dne 8. 2. 2011 ve věci *Ignatenco proti Moldavsku*, stížnost č. 36988/07; rozsudek ESLP ze dne 21. 12. 2010 ve věci *Michalko proti Slovensku*, stížnost č. 35377/05).

21. Nesplnění formálních požadavků kladených na rozhodnutí o dalším trvání vazby je samo o sobě dostatečné k tomu, aby bylo konstatováno porušení čl. 8 odst. 2 a 5 Listiny, resp. čl. 5 odst. 1 a 3 Úmluvy. Pro upřesnění lze uvést, že takové pochybení může spočívat zvláště v tom, že soud pouze zopakuje důvody uváděné v počáteční fázi vazby, aniž by náležitě vysvětlil, proč je trvání vazby nezbytné i nadále (z rozsudku ESLP ze dne 4. 11. 2008 ve věci *Janulis proti Polsku*, stížnost č. 20251/04).

22. Důvodem k pokračujícímu omezení osobní svobody předběžnou vazbou může být obava z útěku osoby, o niž se jedná, přičemž důvodnost této obavy musí být založena jeho jednáním nebo dalšími konkrétními skutečnostmi (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 16. 11. 2010 sp. zn. II. ÚS 2121/10). O nic takového se ovšem ani jedno z napadených rozhodnutí obecných soudů neopírá. Obě totiž v podstatě konstatují toliko skutečnost, že je stěžovatel odsouzen k dlouholetému trestu odnětí svobody a dále, že je stěžovatel reálně ohrožen vydáním k výkonu trestu do Turecké republiky.

23. V nálezu sp. zn. I. ÚS 1801/14 ze dne 9. 12. 2014 (N 222/75 SbNU 499), na který stěžovatel v ústavní stížnosti odkazuje, Ústavní soud zdůraznil, že *„předběžná vazba není opatřením, které by bylo vždy nezbytné (a tudíž přiměřené ve vztahu k zásahu do osobní svobody) k provedení extradičního řízení a tím ke splnění mezinárodních závazků České republiky. Takovým opatřením je až vydávací vazba, následující po rozhodnutí ministra spravedlnosti o povolení vydání“*.

24. Na základě extradičního řízení je současný stěžovatel omezen na osobní svobodě již ode dne 14. 5. 2014, kdy byl zadržen a posléze dne 16. 5. 2014 na něj byla uvalena předběžná vazba. V řízení stěžovatel postupoval v souladu s českým právním řádem a uplatnil všechny právní nástroje, které mu umožňují získat ochranu před výkonem trestu odnětí svobody, který mu byl uložen v domovském státě na základě řízení, jež on sám považuje za protizákonné (resp. zrušené odvolacím soudem). Samotnou délku řízení a případné průtahy v něm však nelze přičítat stěžovateli.

25. Ústavní soud konstatuje, že na takto dlouhotrvající předběžnou vazbu nelze pohlížet tak, že by byla bez dalšího akceptovatelná. Extradiční řízení neprobíhá bez průtahů. Sice v něm již bylo dvakrát rozhodnuto krajským soudem o přípustnosti vydání stěžovatele do Turecké republiky, na základě zrušujícího rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 6. 4. 2016 se však věc znovu dostala k novému projednání a rozhodnutí ke krajskému soudu. U tohoto soudu se konalo dne 9. 2. 2017 veřejné zasedání, bylo však odročeno na neurčito za účelem opatření dalších důkazů dle pokynů Nejvyššího soudu. Jak vyplývá ze spisu, předseda senátu vyžádal již dne 17. 2. 2017 cestou mezinárodní právní pomoci další listinné důkazy z Turecké republiky ohledně věci stěžovatele, do současné doby je však soud neobdržel, jak je zřejmé z úředního zápisu ze dne 19. 5. 2017 obsažením ve spisu (č. l. 817). Předsedovi senátu bylo sděleno pracovníkem mezinárodního odboru trestního Ministerstva vnitra ČR, že *„zprávy by měly být k dispozici během jednoho měsíce, nicméně se jedná pouze o odhad, neboť stav justičních orgánů v Turecké republice v současnosti je špatný a jejich činnost je značně ochromena“*.

26. K tomu Ústavní soud podotýká, že popsaná situace v justičních orgánech Turecké republiky (zejména po pokusu o státní převrat v létě roku 2016), nemůže jít k tíži stěžovatele. Pokud obecné soudy ve svých rozhodnutích zmínily jistou liknavost ze strany justičních orgánů země žádající o vydání osoby, je možno z této situace dovodit rovněž to, že rychlé vydání stěžovatele neznamená v nynější situaci pro justiční orgány této země prioritu.

27. Jelikož konečné rozhodnutí obecných soudů o přípustnosti vydání stěžovatele a následné povolení vydání ministrem spravedlnosti nelze v nejbližší době s ohledem na

dosavadní průběh extradičního řízení předpokládat a předběžná vazba stěžovatele trvá již více než tři roky, nelze v dané věci uvažovat o tom, že by snad stěžovatel mohl setrvávat ve vazbě i nadále až do konečného (pravomocného) rozhodnutí. Zvláště pak za situace, kdy nejsou stanoveny žádné zákonné lhůty, jež by celkovou délku předběžné vazby omezovaly. K uvedenému konstatování pak Ústavní soud vedou rovněž konkrétní skutečnost projednávaného případu. Stěžovatel byl v Turecké republice odsouzen pro majetkový trestný čin, nikoli násilný. Byl odsouzen k trestu odnětí svobody v celkové výměře šesti roků, přičemž v turecké věznici část trestu již vykonal. Zbývající část výkonu trestu pak činí čtyři roky, sedm měsíců a šest dnů. V současné době není ani jisté, zda, jak tvrdí stěžovatel a konstatoval i Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 6. 4. 2016, bylo trestní řízení vedené proti stěžovateli v Turecké republice v souladu se všemi zárukami spravedlivého procesu. Uvedená skutečnost je nyní rovněž součástí doplňujícího šetření krajského soudu a bude mít jisté i vliv na jeho konečné rozhodnutí.

28. Závěrem Ústavní soud upozorňuje, že rovněž judikatura Evropského soudu pro lidská práva vyžaduje, aby právní úprava detence cizinců v podobných případech stanovila maximální lhůtu zajištění a splnila tak požadavek předvídatelnosti podle čl. 5 odst. 1 Úmluvy (viz rozsudek ESLP ve věci *Mathloom proti Řecku*, č. 48883/07). Obecné soudy tedy při posuzování, zda jsou v konkrétním případě dány důvody předběžné vazby, musí s ohledem na současnou právní úpravu postupovat restriktivně tak, aby celková délka vazby nebyla z hlediska zachování práva na osobní svobodu zcela nepřiměřená a nebyla tak porušována základní práva a svobody osoby, o jejíž vydání jde.

29. Vzhledem k tomu, že v daném případě se tak nestalo, je nutno konstatovat, že bylo porušeno právo stěžovatele na osobní svobodu zaručené čl. 8 odst. 1, 2 a 5 Listiny, jakož i jeho právo na spravedlivý proces zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny.

30. Ze shora uvedených důvodů proto Ústavní soud ústavní stížnosti vyhověl [§ 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu] a napadená usnesení Vrchního soudu v Olomouci i Krajského soudu v Brně zrušil [§ 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu].

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat (§ 54 odst. 2 zákona o Ústavním soudu).

V Brně dne 5. září 2017

Jiří Zemánek
předseda senátu